

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๖๕
วันเสาร์ ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๙
ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๖. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๗. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๘. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๙. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๑๐. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๑. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๒. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๓. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๔. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๕. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๖. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๗. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๘. นายอัษฎพร จรรย์จินดา	กรรมการ
๑๙. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๒๐. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๑. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๒. นายวรวิทย์ เท่งพุ่ม	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
------------------	------------------------------------

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้ออรอด

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๔ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันศุกร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๔ วันจันทร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๕ วันอังคาร ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๖ วันพุธ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๘ วันศุกร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๙ วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐ วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๑ วันพุธ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๒ วันอังคาร ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๓ วันพุธ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๔ วันจันทร์ ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๕ วันอังคาร ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๖ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๗ วันศุกร์ ที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๘ วันจันทร์ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๙ วันอังคาร ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๐ วันพุธ ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๑ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๒ วันศุกร์ ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๓ วันจันทร์ ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๔ วันอังคาร ที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๕ วันจันทร์ ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๖ วันอังคาร ที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๗ วันพุธ ที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๘ วันพฤหัสบดี ที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๕๙ วันศุกร์ ที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๐ วันจันทร์ ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๑ วันอังคาร ที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๒ วันพุธ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๙
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๖๔ วันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ก่อนเข้าสู่การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (รายละเอียด) ที่ประชุมได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างมาตรา ๒๒๗ ซึ่งมีการพิจารณาเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๖๔ วันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ เพื่อให้โฆษกกรรมการนำไปแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน โดยประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๒๒๗ เป็นการให้คณะกรรมการตรวจเงิน

แผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติร่วมกันตรวจสอบเพื่อระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ โดยให้เริ่มมาจากการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินในกรณีเกี่ยวกับการเงินการคลังของรัฐเท่านั้น

จากนั้น นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ หรือที่ประชุมว่า การให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งกรณีทุจริตการเลือกตั้งซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเมื่อคราวประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๖๔ วันศุกร์ ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ ยังมีความไม่ชัดเจนบางประการ เนื่องจากการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะทำให้คะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้นขาดหายไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใบแดงผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด พรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นสังกัดจะส่งผู้สมัครรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งแทนได้หรือไม่

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติชี้แจงว่า แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมากรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใบแดงผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องจัดการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นใหม่ โดยพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกให้ใบแดงสามารถส่งผู้สมัครรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งแทนได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หากคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใบแดงผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลใด ก็ควรให้มีการลงโทษพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้นสังกัดโดยตัดสิทธิมิให้ส่งผู้สมัครรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งแทนในครั้งต่อไป และควรต้องรับผิดชอบโดยการจ่ายเงินค่าจัดการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งสูงสุดทุจริตการเลือกตั้ง ก็ให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งรายนั้น แล้วให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับถัดไปขึ้นมาแทนที่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรแยกความผิดระหว่างตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและความผิดของพรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็นและสนับสนุนการทุจริตของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นออกจากกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า อำนาจระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในกรณีทุจริตแบ่งเป็น ๒ กรณี คือ ๑) กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นกระทำการทุจริตเลือกตั้งชัดเจน ก็ให้ตัดสิทธิบุคคลนั้นและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยตัดสิทธิมิให้บุคคลนั้นลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ และ ๒) หากการกระทำการทุจริตนั้นยังหาผู้กระทำความผิดไม่ได้ ก็ให้ลงโทษบุคคลที่มีพฤติการณ์สื่อว่ากระทำการทุจริตเลือกตั้ง โดยไม่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรืออีกวิธีหนึ่ง คือ กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นกระทำการทุจริตชัดเจน ก็ให้ตัดสิทธิบุคคลนั้น และให้เลื่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนลำดับถัดไปขึ้นมาแทน โดยไม่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ นอกจากนี้ จะต้องเพิ่มโทษผู้จ้างคนไปกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงกันข้าม อาจให้พรรคการเมืองต้องร่วมรับผิดชอบ โดยให้นำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากพบการทุจริตเลือกตั้งควรจัดการเลือกตั้งใหม่หรือไม่ และหากมีการจัดการเลือกตั้งใหม่ จะให้พรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตเลือกตั้งส่งผู้สมัครรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่หรือไม่ หรือให้เลื่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปขึ้นมาแทน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ โดยลงโทษพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตห้ามลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ และพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตนั้นจะต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งครั้งใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้ ไม่ควรเลื่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปขึ้นมาแทน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การห้ามมิให้พรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตเลือกตั้งส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใหม่แทนในการเลือกตั้งครั้งใหม่ อาจทำให้พรรคการเมืองนั้นดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้ใด ซึ่งอาจทำให้ในเขตเลือกตั้งนั้นไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายได้รับเลือกตั้งเนื่องจากได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกผู้ใด ดังนั้น ประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการควรพิจารณาคือการเพิ่มโทษให้สูงขึ้นสำหรับผู้จ้างวานเพื่อให้บุคคลอื่นไปกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองฝ่ายตรงกันข้าม เพื่อให้เกิดการตรวจสอบระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองกันเอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การตัดสิทธิพรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งในครั้งใหม่ จะเป็นการป้องกันการทุจริตมากขึ้น เพราะหากผู้สมัครรับเลือกตั้งทุจริตพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตก็จะถูกลงโทษด้วยเช่นเดียวกัน จึงควรจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ควรเลื่อนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปขึ้นมาแทน เพราะจะทำให้เกิดการจ้างคนไปกลั่นแกล้งหรือใส่ร้ายผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้ามมากขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพบการทุจริตเลือกตั้งควรตัดสิทธิทั้งพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการทุจริตเลือกตั้งในครั้งนั้น แล้วจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และห้ามพรรคการเมืองส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใหม่ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงเนื้อหาในส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปตามแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการ

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช(ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว) โดยเริ่มตั้งแต่ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ

“ส่วนที่ ๒

ศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๔

“มาตรา ๒๓๔ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนจากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตูลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตูลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตูลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และมีผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมหาชนเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และมีผลงานทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์เป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี จำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตูลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี เลือกบุคคลอื่นซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตูลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) เป็นตูลาการศาลรัฐธรรมนูญแทน

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี

ผู้ได้รับการคัดเลือกและสรรหาต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตูลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการคัดเลือกและสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหารายใด ให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาพทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานและตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้ดำเนินการต่อไปตามวรรคเจ็ดและวรรคแปดโดยไม่ต้องรอให้ได้ผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตูลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่ ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตูลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “ไม่น้อยกว่าสามปี” ใน (๓) และ (๔) ไม่สอดคล้องกับความว่า “ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี” ในร่างมาตรา ๒๑๐ (๔)

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๓) (๔) และ (๕) เป็นดังนี้

“(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า **๕ ปี** และมีผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมหาชนเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสภารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า **๕ ปี** และมีผลงานทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์เป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่า **๕ ปี** จำนวนสองคน”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรเพิ่มความว่า “องค์กรตามรัฐธรรมนูญ” ในวรรคสี่ เพื่อให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

- การกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) และ (๔) ต้องดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี อาจทำให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนเพื่อเข้ารับการสรรหาในสัดส่วน (๓) และ (๔) มีจำนวนไม่มาก

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในประเทศไทยมีผู้ที่รับหรือเคยเป็นอธิบดีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนน้อยมาก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด โดยใน (๕) กำหนดว่าจะต้องรับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี มีความเหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๕) ไม่จำเป็นต้องเป็นอธิบดีครบห้าปี หากได้รับการแต่งตั้งเป็นรองปลัดกระทรวงก็สามารถนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องได้ เพราะความใน (๕) กำหนดไว้ว่า “ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า” และสอบถามว่าความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดห้ามบุคคลที่เคยทำงานอยู่ในองค์กรอิสระด้วยหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ผู้ที่เคยทำงานอยู่ในองค์กรอิสระเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะ หากมีคุณสมบัติและความเหมาะสมก็ควรกำหนดให้เข้ามาดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

- มีกรรมการสอบถามว่า บุคคลอื่นซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมายไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) นั้น หมายความว่ารวมถึงตำแหน่งทนายความด้วยหรือไม่

- การเทียบตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด มีหลักการเกณฑ์การเทียบตำแหน่งอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากตำแหน่งทนายความนั้นสามารถเทียบเท่าไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือตุลาการศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) อาจถือว่าเป็นบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

และประสบการณ์ด้านกฎหมายตามความในวรรคสองได้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเทียบตำแหน่งนั้น แต่ละองค์กรจะต้องเป็นผู้กำหนดขึ้นเอง

นายธนาวุฒิ สัมชอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใน (๑) และ (๒) นั้น มีตำแหน่งที่สูงกว่าบุคคลตามความใน (๓) และ (๔) การกำหนดให้ดำรงตำแหน่งเพียงสามปีจึงเหมาะสมแล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๑) ไม่ได้ใช้คำว่า “เคยดำรงตำแหน่ง” อาจทำให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาไม่มีสิทธิที่จะเข้ามาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความประสงค์ของความใน (๑) และ (๒) คือ การให้ได้มาซึ่งตัวแทนจากศาลฎีกา และศาลปกครองสูงสุด จึงกำหนดเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง และวรรคสาม เป็นดังนี้

วรรคสอง

“ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดจะเลือกบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และประสบการณ์ได้ทบทวนข้อดีข้อเสียของผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือผู้เคยดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ก็ได้”

วรรคสาม

“การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณีในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้” และเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” ใน (๓) หมายความว่ารวมถึงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” ใน (๓) หมายความว่ารวมถึงตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๔) ควรเพิ่มเติมผู้ทรงคุณวุฒิสภาสังคมวิทยาด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๓๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๓๔ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสภานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และมีผลงานทางวิชาการด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมหาชนเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามห้าปี และมีผลงานทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์เป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามห้าปี จำนวนสองคน”

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่ที่ประชุมจะเลือกบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่สมควรและสมควรที่จะดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด (๑) หรือ (๒) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือผู้เคยดำรงตำแหน่งตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณีในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

ผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหารายใด ให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้นแล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน ให้ดำเนินการต่อไปตามวรรคเจ็ดและวรรคแปดโดยไม่ต้องรอให้ได้ผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่ได้โดยให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่”

มาตรา ๒๓๕

“มาตรา ๒๓๕ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบห้าปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๒) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลผู้ถูกระงับหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๓) ต้องหรือเคยต้องคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้พ้นจากตำแหน่ง

(๔) ไม่ซื่อสัตย์สุจริต

(๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๗) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๘) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๙) เป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการในหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๑๐) ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรที่ดำเนินกิจการโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๑๑) ประกอบวิชาชีพอิสระใด ๆ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบและเปรียบเทียบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของแต่ละองค์กรในรัฐธรรมนูญ และแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของแต่ละองค์กรในรัฐธรรมนูญนั้น จะใช้คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นฐานในการแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับหน้าที่และอำนาจของแต่ละองค์กร โดยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในร่างมาตรานี้จะต้องนำกลับไปเขียนเพิ่มเติม โดยนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๓๕

มาตรา ๒๓๖

“มาตรา ๒๓๖ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีคณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓๕ และไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระองค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการจะดำเนินการปรับปรุงบทบัญญัติในประเด็นที่ว่าคณะกรรมการสรรหาจะต้องไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรอิสระ รวมทั้งจะต้องบัญญัติให้นำหลักการในร่างมาตรา ๑๙๐ ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการสรรหาองค์กรอิสระมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๓๖

มาตรา ๒๓๗

“มาตรา ๒๓๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปพิจารณาปรับปรุงความในร่างมาตรานี้ แล้วนำมาเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

มีกรรมการสอบถามว่า วาระการดำรงตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ควรกำหนดไว้เป็นจำนวนเท่าใดจึงจะเหมาะสม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๓๗

มาตรา ๒๓๘

“มาตรา ๒๓๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓๕

(๒) ตาย

(๓) ลาออกจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี

(๔) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม

(๕) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔๕”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๓๘

“มาตรา ๒๓๘ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญตามที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีร้องขอ

(๔) พิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑๓

(๕) หน้าที่และอำนาจอื่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความใน (๒) กับ (๓) มีความซ้ำซ้อนกันหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่าความใน (๒) และ (๓) จะมีความหมายแตกต่างกัน โดยความใน (๒) กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระองค์กรใดองค์กรหนึ่งเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ได้โดยไม่ต้องมีข้อขัดแย้งระหว่างองค์กร ส่วนความใน (๓) กำหนดขึ้นเพื่อให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ นอกเหนือจากปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระตามที่บัญญัติใน (๒)

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักการที่บัญญัติใน (๓) มีหลักการเดียวกับที่บัญญัติใน (๒) นั้น ดังนั้นควรตัดความใน (๓) ออก

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดให้ประชาชนหนึ่งหมื่นรายชื่อสามารถเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในกรณีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญจะเหมาะสมหรือไม่

เพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระองค์กรใดองค์กรหนึ่งไม่ยอมเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

- ความใน (๒) และ (๓) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการควรนำไปพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นช่องทางในการแก้ไขวิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

- ความในร่างมาตรานี้มีความเชื่อมโยงกับบทบัญญัติในหลายมาตราไม่เฉพาะแต่มาตรา ๒๑๓ เท่านั้น

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการไปพิจารณาทบทบัญญัติที่เชื่อมโยงกับร่างมาตรานี้ และแก้ไขเพิ่มเติมความให้ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนำมาเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๓๙

มาตรา ๒๔๐

“มาตรา ๒๔๑ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลและองค์กรอื่นของรัฐ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๑

“มาตรา ๒๔๑ การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ถ้าไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่จะยกมาปรับแก้กรณีใดได้ ให้วินิจฉัยกรณีนั้นตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ..” หมายถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ใช่หรือไม่ และจะขัดกับการกำหนดให้การวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต้องเป็นไปตามตัวอักษรหรือไม่

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า การวินิจฉัยต้องยึดถือบทบัญญัติเป็นหลัก ซึ่งหลักการตีความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ ให้ตีความตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้นๆ โดยให้ถือบทบัญญัติเป็นหลัก ในกรณีที่ความในข้อขัดแย้งจะถือตามตัวอักษร หากไม่สามารถตีความตามตัวอักษรได้ชัดเจน ก็จะตีความตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น หรือกรณีไม่มีบทกฎหมายที่จะยกมาปรับกับข้อเท็จจริงได้ ก็ให้นายจาริตประเพณีแห่งท้องถิ่นมาปรับใช้ก่อน

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๒๓๙ และร่างมาตรา ๒๔๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ เป็นบทบัญญัติรองรับการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยผู้ตรวจการแผ่นดินมีบทบาทสำคัญในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ดังนั้น จำนวนผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนไม่เกินสามคน หากเกิดเหตุที่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม การกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่เหลืออยู่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างรัฐธรรมนูญไม่ได้ให้อำนาจวินิจฉัยแก่ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีเพียงอำนาจดำเนินการว่าจะส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตาม มาตรา ๒๓๙ และมาตรา ๒๔๑ ของร่างรัฐธรรมนูญ หากต้องการกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีมติ ร่วมกันในการส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญสามารถกระทำได้โดยบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมเรื่องการพิจารณาเป็นองค์คณะ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดินควรเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๒

“มาตรา ๒๔๒ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๕ และยังไม่มีคำ วินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่า จะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการ วินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาล อันถึงที่สุดแล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายที่ไม่มีผลบังคับใช้ ดังนั้น ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาตาม บทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หากอยู่ในระหว่างการดำเนินคดี หรืออยู่ในเรือนจำต้องได้รับ การปล่อยตัว และต้องไม่ถือว่าเคยกระทำความผิด ซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๒ วรรคสอง ของประมวล กฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า “ถ้าบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็น ความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้น สิ้นสุดลง” หมายความว่า บุคคลทำผิดช่วงเวลาใดต้องถือว่ามีความผิดตามช่วงเวลานั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสามเป็นดังนี้ “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ที่ เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วย

มาตรา ๕ นั้นเป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว หรือถ้ายังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ”

- มีกรรมการสอบถามว่า สามารถเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ จากรัฐได้ หรือไม่

นายธนาวุฒิ สังก์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า หากต้องการจะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ จากรัฐ จะต้องเรียกร้องไปยังกระทรวงยุติธรรม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ ไม่ได้หมายความว่ากระบวนการยุติธรรมมีความผิดพลาดในการลงโทษผู้ถูกกล่าวหา แต่มีเจตนาในการยกเว้นโทษซึ่งแตกต่างจากบทบัญญัติมาตรา ๒ ของประมวลกฎหมายอาญา ที่ว่าในกรณีกฎหมายที่ตราขึ้นภายหลังเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายที่ตราขึ้นภายหลังใช้บังคับ และถ้ากฎหมายที่ตราขึ้นในภายหลังบัญญัติว่าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ให้ปล่อยตัวบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นไป แต่ยังถือว่าบุคคลผู้นั้นเคยมีประวัติการกระทำความผิดกฎหมาย เนื่องจากได้กระทำความผิดในขณะที่มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด ต่างจากบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญนี้ที่ถือว่าผู้นั้นไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “...ผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้นเป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว” ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในวรรคสาม บุคคลดังกล่าวสามารถเรียกร้องค่าชดเชยได้หรือไม่

- การบัญญัติเพิ่มเติมความว่า “...แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ” จะทำให้ผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดไม่สามารถเรียกร้องค่าชดเชย หรือค่าเสียหายใดๆ ใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยหลักการรัฐสามารถให้ค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ ก็ได้ แต่ความในวรรคสามหมายถึง ผู้เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ ไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายจากรัฐ และกรณีผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดและถูกริบทรัพย์สิน จะได้รับทรัพย์สินคืน เพราะถือว่าไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๒ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๕ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ที่เคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้นเป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าว หรือถ้ายังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใดๆ”

มาตรา ๒๔๓

“มาตรา ๒๔๓ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๔

“มาตรา ๒๔๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานศาลฎีกา เพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงก็ได้ เมื่อปรากฏว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใด

(๑) กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่ร้ายแรง

(๒) ร่ำรวยผิดปกติ

(๓) ทุจริตต่อหน้าที่

(๔) จงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๕) จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบโดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยการไต่สวนของคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นไปโดยเปิดเผย

ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมเสนอความเห็นและดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๔๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้มีคำสั่งยุติเรื่องและแจ้งให้ประธานศาลฎีกาทราบ

คำสั่งตามวรรคสี่ ให้เป็นที่สุด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงก็ได้ เมื่อปรากฏว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใด...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๔๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานศาลฎีกา เพื่อขอให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริงที่~~ได้~~ เมื่อปรากฏว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใด

(๑) กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่ร้ายแรง

(๒) ร่ำรวยผิดปกติ

(๓) ทุจริตต่อหน้าที่

(๔) จงใจใช้หน้าที่และอำนาจขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๕) จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบโดยมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่าเพื่อไม่ประสงค์แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยการไต่สวนของคณะผู้ไต่สวนอิสระต้องเป็นไปโดยเปิดเผย

ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการไต่สวนหาข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมเสนอความเห็นและดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๔๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้มีคำสั่งยุติเรื่องและแจ้งให้ประธานศาลฎีกาการทราบ

คำสั่งตามวรรคสี่ ให้เป็นที่สิ้นสุด”

มาตรา ๒๔๕

“มาตรา ๒๔๕ ถ้าคณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้มีอำนาจดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้เสนอเรื่องต่อประธานศาลฎีกา เพื่อส่งศาลฎีกาวินิจฉัย ในกรณีเช่นนี้ ให้องค์คณะของศาลฎีกาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนเก้าคน

(๒) กรณีที่เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหา มีมูลเป็นความผิดอาญาด้วย ให้เสนอเรื่องไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ให้นำมาตรา ๒๑๓ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในวรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องแยกบัญญัติเป็นสองอนุมาตรา โดยมีหลักการว่า หากผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูก

กล่าวหา มีพฤติการณ์ตามที่ถูกล่าว่าหาให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาเพื่อให้ผู้ถูกล่าว่าหาพ้นตำแหน่ง โดยให้องค์คณะของศาลฎีกาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนเก้าคน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๔๕

มาตรา ๒๔๖

“มาตรา ๒๔๖ ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูกล่าว่าหาตามมาตรา ๒๔๔ ต้องหยุดการปฏิบัติหน้าที่ และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ถูกล่าว่าหาทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราว โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งได้จนกว่าผู้ถูกล่าว่าหาจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้พ้นจากตำแหน่ง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในมาตรานี้ โดยให้นำบทบัญญัติกรณีกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ในมาตรา ๒๑๘ มาใช้บังคับในมาตรานี้โดยอนุโลม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๔๖

ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม

“ส่วนที่ ๓

ศาลยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๗

“มาตรา ๒๔๗ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔๘

“มาตรา ๒๔๘ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา ทั้งนี้ เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมาย หรือในกรณีที่มีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา “

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่า โดยปกติศาลฎีกามีอำนาจจัดตั้งแผนกคดีต่างๆ ได้อยู่แล้ว ความว่า “ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา...” ในวรรคหนึ่ง จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ต้องการบัญญัติว่า “ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” เพราะอาจจะทำให้เข้าใจผิดได้ว่าการจัดตั้งศาลใหม่ ทั้งนี้ ขอให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในวรรคสี่ เนื่องจากหากให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซึ่งมีผู้พิพากษา จำนวน ๑๐๙ คน จะทำให้เกิดความล่าช้าและยุ่งยาก โดยให้มีหลักการว่า คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา โดยการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน จำนวนเก้าคน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๔๘

มาตรา ๒๔๙

“มาตรา ๒๔๙ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

มีกรรมการสอบถามว่าสัดส่วนตำแหน่งในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมในปัจจุบันมีข้อเรียกร้องจากผู้พิพากษาส่วนหนึ่งว่าไม่เป็นธรรม ในร่างรัฐธรรมนูญนี้จะมีแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องภายในไม่ควรนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔๙ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง

“ส่วนที่ ๔

ศาลปกครอง”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการเห็นชอบข้อที่ ๔ ศาลปกครอง โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๐

“มาตรา ๒๕๐ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น

การวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง และไม่เป็นคดีปกครอง

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่ศาลปกครองเสนอให้เพิ่มบทบัญญัติในบทเฉพาะกาลให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาคดีวินัยการเงินการคลังและการงบประมาณในปัจจุบันให้แล้วเสร็จ เห็นว่ายังไม่ควรนำมาบัญญัติเพิ่มในบทเฉพาะกาล ในร่างรัฐธรรมนูญนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยรัฐธรรมนูญเดิมจะมีการบัญญัติว่าคดีปกครองคืออะไร แต่ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ไม่บัญญัติในเรื่องดังกล่าว ส่วนคดีปกครองคือคดีใดบ้างนั้นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ อาจจะมีมากขึ้นหรือน้อยลงก็ได้ซึ่งเป็นไปตามสภาวการณ์

มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสามที่กำหนดในเรื่องการวินิจฉัยชี้ขาดจะส่งผลให้ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือโต้แย้งผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพิจารณาวินิจฉัยเรื่องสิทธิของบุคคลใช่หรือไม่ ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีคุณลักษณะเพียงพอที่จะวินิจฉัยชี้ขาดเหมือนศาลหรือไม่ และหากให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดอาจเกิดความไม่เป็นธรรมได้ในบางกรณี

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้มาจากมาตรา ๒๒๓ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่าศาลปกครองควรมีอำนาจพิจารณาเฉพาะคดีปกครองและคำสั่งทางปกครอง จึงแก้ไขเพิ่มเติมให้ชัดเจนขึ้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕๐ โดยให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงความในวรรคสามโดยใช้ถ้อยคำตามรัฐธรรมนูญเดิม

มาตรา ๒๕๑

“มาตรา ๒๕๑ การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของตุลาการศาลปกครอง ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธาน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครอง บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

มีการสอบถามว่า ควรมีการบัญญัติให้แต่ละศาลมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการซึ่งมีความเป็นอิสระเช่นเดียวกับหมวด ๙ องค์การอิสระหรือไม่

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการปรับปรุงเพิ่มเติมในส่วนบททั่วไปของหมวด ๑๐ ศาล ให้แต่ละศาลมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการซึ่งมีความเป็นอิสระลักษณะเดียวกับที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๑ โดยไม่มีการแก้ไข

ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร

“ส่วนที่ ๕

ศาลทหาร”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๕ ศาลทหาร โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๒

“มาตรา ๒๕๒ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้ง และการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เรื่องการจัดตั้งวิธีพิจารณาคดีและการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่งในวรรคสอง มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ แล้ว ดังนั้น ควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้ “...ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วย~~ศาลทหาร~~นั้นบัญญัติ”

- ศาลทหารมีกี่ชั้นศาล

พลเอก อัญญพร เจริญพานิช กรรมการ ชี้แจงว่า ศาลทหารมีศาลชั้นต้น ศาลทหารกลางเทียบได้กับศาลอุทธรณ์ และศาลทหารสูงสุดเทียบได้กับศาลฎีกา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๕๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๒ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่นทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้ง และการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยศาลทหารนั้นบัญญัติ”

หมวด ๑๑ องค์การอัยการ

“หมวด ๑๑

องค์การอัยการ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๑ องค์การอัยการ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๓

“มาตรา ๒๕๓ องค์การอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

การแต่งตั้งการโยกย้ายการเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติในบทเฉพาะกาลว่าหากยังไม่มีมาตรการป้องกันตามวรรคสี่ พนักงานอัยการจะไม่สามารถดำรงตำแหน่งอื่นใดได้ และสอบถามว่าเหตุใดจึงใช้คำว่า “อย่างน้อย” ในวรรคสาม

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญยังขาดกรรมการอัยการโดยตำแหน่ง เช่น อัยการสูงสุด จึงควรเพิ่มความว่า “อย่างน้อย” เพื่อให้สามารถไปบัญญัติในกฎหมายลำดับรอง

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- หากบัญญัติเพิ่มหน่วยธุรการที่เป็นอิสระในหมวด ๑๐ ศาล จะต้องบัญญัติเพิ่มหน่วยธุรการที่เป็นอิสระให้แก่องค์กรอัยการด้วยหรือไม่ เพื่อให้การบริหารงานบุคคลและงบประมาณขององค์กรอัยการมีความเป็นอิสระเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลและองค์กรอัยการมีความแตกต่างกัน หน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลนั้นจะแยกออกจากศาลจึงเป็นคนละองค์กร แต่ในองค์กรอัยการมีรูปแบบแตกต่างออกไปโดยพนักงานอัยการและหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการรวมอยู่ในองค์กรอัยการ ทำให้องค์กรอัยการจึงไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่เป็นอิสระ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสาม ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ทนายแต่งตั้งทนาย โททชยทนายเลื่อนวินเดียนหรือตำแหน่งและทนายดำเนินการบริหารงานบุคคลและงานธุรการขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ...”

- ร่างมาตรา ๑๔๓ กำหนดเรื่องรัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และองค์กรอิสระ หากร่างมาตรา ๒๓๕ บัญญัติเรื่องงบประมาณในองค์กรอัยการ ควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๔๓ ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเพิ่มองค์กรอัยการในร่างมาตรา ๑๔๓ ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกัน และควรแก้ไขร่างมาตรา ๑๔๓ เรื่องการจัดสรรงบประมาณว่า “ให้คำนึงถึงการปฏิบัติภารกิจและความเป็นอิสระ”

- มีกรรมการสอบถามว่า หากเพิ่มองค์กรอัยการไว้ในร่างมาตรา ๑๔๓ แล้วต้องเพิ่มศาลทหารด้วยหรือไม่

พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช กรรมการ ชี้แจงว่า งบประมาณของศาลทหารนั้นรวมอยู่ในกระทรวงกลาโหมแล้ว

- มีกรรมการสอบถามว่า การแก้ไขเพิ่มเติมที่กำหนดให้งานธุรการขององค์กรอัยการมีความเป็นอิสระ มีจุดมุ่งหมายให้องค์กรอัยการตั้งสำนักงานกิจการอัยการหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรานี้ไม่มีจุดมุ่งหมายให้องค์กรอัยการตั้งสำนักงานกิจการอัยการ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสาม ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ทนายแต่งตั้ง ทนาย โททชย ทนายเลื่อนวินเดียนหรือตำแหน่ง และทนายดำเนินการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ...”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๓ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ทนายแต่งตั้ง ทนายโททชย ทนายเลื่อนวินเดียนหรือตำแหน่ง และทนายดำเนินการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ และการดำเนินการบริหารงานบุคคลของพนักงานอัยการ ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธาน

กรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์”

หมวด ๑๒ การปกครองส่วนท้องถิ่น

“หมวด ๑๒

การปกครองส่วนท้องถิ่น”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๒ การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๔

“มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคแรกหมายถึงการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นจะเป็นรูปแบบใดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นใช่หรือไม่ ในทางปฏิบัติประชาชนสามารถกำหนดได้ว่าในท้องถิ่นของตนจะมีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ได้ใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคแรกหมายถึงการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นจะเป็นรูปแบบใดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น แต่การที่ท้องถิ่นจะปกครองในรูปแบบใดก็ต้องคำนึงถึงความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกันตามวรรคสอง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสอง ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้”

- การแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองในเรื่องการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น อาจเป็นบ่อเกิดแห่งความขัดแย้งในอนาคตได้ เช่น ในท้องถิ่นมีจำนวนคนน้อยแต่ต้องการเป็นเขตปกครองพิเศษ อาจเรียกร้องว่าประชาชนต้องการรูปแบบนี้ เป็นต้น

- หลักการในเรื่องการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าควรเป็นรูปแบบใดจะต้องคำนึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลักนั้น อย่างไรก็ตาม การจะจัดการรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์พื้นฐานตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดด้วย

- การแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสอง หากมีกรณีที่กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่าท้องถิ่นควรเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาล ประชาชนในท้องถิ่นสามารถคัดค้านได้หรือไม่ว่าเจตนารมณ์ของท้องถิ่นยังคงต้องการให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีดังกล่าวกระทรวงมหาดไทยไม่สามารถบังคับให้ท้องถิ่นเปลี่ยนการปกครองเป็นเทศบาลได้เนื่องจากจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น แต่กระทรวงมหาดไทยสามารถพิจารณาเรื่องงบประมาณที่เหมาะสมได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน”

มาตรา ๒๕๕

“มาตรา ๒๕๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามควรแก่กรณี

การจัดทำบริการสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยสอดคล้องกับรายได้ของท้องถิ่นตามวรรคสอง กฎหมายดังกล่าวให้บัญญัติถึงขั้นตอนในการกระจายอำนาจของส่วนราชการให้แก่ท้องถิ่นด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา และการเงินและการคลัง การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างของแต่ละรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรานี้เป็นหลักการใหม่ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทำเพียงเท่าที่จำเป็น

มีการสอบถามว่า ความว่า “บริการสาธารณะ” จะต้องบัญญัติคำนิยามหรือไม่ หรือให้เป็นไปตามกฎหมายที่กฎหมายบัญญัติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า สิ่งที่ทำไปเพื่อสาธารณะคือบริการสาธารณะ กรณีที่มีปัญหาคือการไปทำในสิ่งที่ไม่ใช่บริการสาธารณะ หรือทำในสิ่งที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๖

“มาตรา ๒๕๖ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกัน เพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้มีการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญนั้น ควรต้องกำหนดว่ามีกฎหมายใดที่ต้องมีการแก้ไข

มีการสอบถามว่า เรื่องการพิทักษ์คุณธรรมของท้องถิ่น ควรบัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้าราชการพลเรือนนั้นแม้ไม่ได้บัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญก็สามารถจัดการเรื่องคุณธรรมจริยธรรมได้ จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติเรื่องการพิทักษ์คุณธรรมของท้องถิ่นไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๗

“มาตรา ๒๕๗ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือวิธีอื่นตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แต่วิธีอื่นดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๘๗/๒ และมาตรา ๑๘๗/๓ มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในวรรคหนึ่ง ควรแก้ไขเป็นดังนี้ “สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งหรือวิธีอื่นใดตามที่กฎหมายบัญญัติ” เพื่อเปิดกว้างให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมีที่มาจากวิธีอื่นได้นอกจากการเลือกตั้งโดยตรง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “มาจากการเลือกตั้ง” หมายรวมถึง การเลือกตั้งทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่แล้ว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสอง ควรแก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังนี้ “ผู้บริหารท้องถิ่นให้ มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือวิธีอื่นตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับใน กรณีกองการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่วิธีอื่นดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมี ส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

- ควรนำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม

- ในวรรคสาม ควรแก้ไขเพิ่มเติมความเป็นดังนี้ “คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่ กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ตามมาตรา ... ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๕๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๕๗ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือวิธีอื่นตามที่ กฎหมายกำหนดสำหรับในกรณีกองการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มีโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่วิธีอื่น ดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ตาม มาตรา ... ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้หน่วยงานที่บัญญัติมาตรา ๑๘๗/๒ และมาตรา ๑๘๗/๓ มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้โดยอนุโลม”

มาตรา ๒๕๘

“มาตรา ๒๕๘ ในการดำเนินงาน ให้้องการปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เปิดเผยข้อมูลและดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กฎหมายบัญญัติ

ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๖ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕๙

“มาตรา ๒๕๙ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๓ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

“หมวด ๑๓

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑๓ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๐

“มาตรา ๒๖๐ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖๑

“มาตรา ๒๖๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ผู้ดัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก

ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคนั้นๆ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๗) เมื่อการลงมติตาม (๖) แล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ หมวด ๒ หรือหมวด ๑๓ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหรือหน้าที่ของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามอำนาจหรือหน้าที่ได้ ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก่อน ถ้าเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามความใน (๔) จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น

นายธนาวุฒิ สัจจทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ความใน (๑) ได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ แต่ไม่ได้กำหนดให้ประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้ด้วย จึงกำหนดความใน (๔) เพื่อให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๔) เป็นดังนี้ “(๔) การพิจารณาในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เข้าชื่อ กันได้แสดงความคิดเห็นด้วย”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีจำนวนมาก จะมีวิธีการอย่างไร และจะให้ประชาชนที่เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้ามาแสดงความเห็นในที่ประชุมของรัฐสภาด้วยหรือไม่

- การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการตามความใน (๓) ที่ได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจทำให้เกิดปัญหากรณีสมาชิกวุฒิสภาไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และเกิดความขัดแย้งกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

- การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าสามร้อยห้าสิบคนมีความเหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๔) เป็นการพิจารณาวาระที่สองในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการ ซึ่งจะมีตัวแทนของประชาชนที่เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้ามาแสดงความเห็นต่อคณะกรรมการที่มีจำนวนไม่มากเกินไป ส่วนการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมีความสำคัญ และมีผลใช้บังคับกับประชาชนทุกคน สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจึงต้องร่วมมือและปรองดองกัน ส่วนการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม เป็นไปตามหลักการการมีส่วนร่วมของทุกพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะสามารถป้องกันปัญหาการลงมติการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยใช้เสียงข้างมากและไม่คำนึงถึงเสียงข้างน้อยได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเกิดกรณีที่มีพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าร้อยละสิบและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงหนึ่งคน จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

- หลักการตาม (๖) สามารถพิจารณาเทียบเคียงกับการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี จึงควรกำหนดไว้เป็นหลักการเรื่องการมีส่วนร่วมของพรรคการเมืองที่ต้องคำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย

- ความใน (๑) ควรแก้ไขเป็นดังนี้ “ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร...”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๖) เป็นดังนี้

“(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งและในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคหนึ่ง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าพรรคละสิบคน ถ้ารวมกันทุกพรรคแล้วมีจำนวนตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทุกพรรคดังกล่าว และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาในแต่ละกลุ่มสาขาอาชีพเป็นผู้ให้ความเห็นชอบการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญด้วย

- ความใน (๘) ความว่า “ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก่อน ถ้าเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการ

ตาม (๗) ต่อไป” เป็นการกำหนดให้มีการทำประชามติเพื่อให้มีการปรึกษาประชาชน ซึ่งควรนำไปกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วจะไม่มีแบ่งกลุ่มของสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๘) เป็นดังนี้ “(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด๑หมวด๒หรือหมวด๓หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆตามรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหรือหน้าที่ของศาลหรือองค์กรอิสระหรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามอำนาจหรือหน้าที่ได้ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยบทนั้นที่ชนทั่วยุทธศาสตร์ของฝ่ายออกเสียงประชามติ ผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๒๖๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๖๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรีหรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตราดังต่อไปนี้ให้สิทธิประชาชนที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วยโดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งและในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบคน เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคหนึ่งๆ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกอยู่ในสภาผู้แทนราษฎรน้อยกว่าพรรคละสิบคน ถ้ารวมกันทุกพรรคแล้วมีจำนวนตั้งแต่สิบคนขึ้นไป

ต้องเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของทุกพรรคดังกล่าว และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๗) เมื่อการลงมติตาม (๖) แล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗ มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด๑ หมวด๒ หรือ หมวด๑๓ หรือเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆตามรัฐธรรมนูญหรือ เรื่องที่เกี่ยวกับอำนาจหรือหน้าที่ของศาลหรือองค์กรอิสระหรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจ ปฏิบัติตามอำนาจหรือหน้าที่ได้ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่า ด้วยบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้ ด้วยบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้แห่งบทนี้ เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป”

จากนั้น ได้มีกรรมการหารือต่อที่ประชุมว่า ควรพิจารณาถึงการกำหนดให้สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล และ งบประมาณ เช่นเดียวกับสำนักงานของศาลและสำนักงานอัยการสูงสุดหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และสามารถดำเนินการแก้ไขกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้เอง โดยไม่ต้องกำหนดไว้ในร่างรัฐธรรมนูญนี้

จากนั้น นายอุดม รัฐอมฤต โฆษกกรรมการ เสนอกำหนดเนื้อหาในบททั่วไปหรือคำปรารภของ ร่างรัฐธรรมนูญ ที่เป็นการแสดงเกียรติภูมิของประเทศไทยและยืนยันว่า ประเทศไทยจะไม่รุกรานหรือ แทรกแซงประเทศอื่นและประเทศไทยไม่ต้องการให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงหรือรุกรานประเทศไทย ด้วยเช่นกัน เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาการแทรกแซงจากต่างประเทศ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๕๑ ได้กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาอธิปไตย บูรณภาพ แห่งอาณาเขตไว้แล้วส่วนการแทรกแซงจากต่างประเทศนั้นอาจเกิดจากประเทศไทยได้มีการทำความ ร่วมมือหรือการทำสัญญาระหว่างประเทศมากขึ้น แต่สามารถกำหนดไว้ในหน้าที่ของประชาชน โดยกำหนดให้ประชาชนต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการส่งเสริม หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใดเข้ามา แทรกแซงกิจการภายในของประเทศได้

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อประเทศไทยมีความอ่อนแอทั้งในด้านเศรษฐกิจและด้านต่างๆ จึงทำให้ต่างประเทศเข้ามา แทรกแซงได้ง่าย

- การดำเนินงานของรัฐบาลที่ผ่านมาอาจเปิดโอกาสให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงกิจการภายใน ของประเทศไทยได้ง่าย รัฐธรรมนูญนี้จึงควรป้องกันไม่ให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงประเทศไทยได้ และ ควรป้องกันไม่ให้บุคคลใดสามารถนำผลประโยชน์ของประเทศไปสร้างประโยชน์ให้กับตนเองด้วย

- ควรกำหนดบทลงโทษผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำการใดอันมีผลกระทบต่อศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิของประเทศด้วย

- คำปรารภของร่างรัฐธรรมนูญนี้ ควรมีหลักการเรื่องการป้องกันไม่ให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซง ประเทศไทยด้วย และควรกำหนดไว้ในเรื่องจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อกำหนด บทลงโทษผู้ที่กระทำการอันใดที่มีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของประเทศด้วย

- ร่างมาตรา ๖๓ ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิหรือผลประโยชน์ของชาติไว้แล้ว

- ร่างรัฐธรรมนูญนี้ ควรกำหนดหลักการว่า ประเทศไทยจะไม่รุกรานหรือแทรกแซงประเทศอื่นและ ประเทศไทยไม่ต้องการให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงหรือรุกรานประเทศไทยไว้ให้ชัดเจน

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรา ๕๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๕๑ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์เอกราชอธิปไตยบูรณภาพแห่งอาณาเขต และเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยความมั่นคงแห่งรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น และไม่ยินยอมให้รัฐ หรือผู้ไม่มีสัญชาติไทยผู้ใดกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทย”

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ความในวรรคสองเป็นการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องกระทำการตาม ความในวรรคสอง ซึ่งมีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนด้วย เพื่อให้ประชาชน ทุกคนมีจิตสำนึกที่จะไม่กระทำการอันใดที่มีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของประเทศและไม่กระทำ การที่เป็นสนับสุนนให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงประเทศไทยด้วย

- บุคคลที่อาจกระทำการสนับสนุนให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทย อาจเป็นนักการเมืองซึ่งไม่ใช่ประชาชนโดยทั่วไป จึงควรกำหนดไว้ในเรื่องจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง เพื่อให้มีบทลงโทษผู้ที่กระทำการใดที่เป็นการสนับสนุนให้ต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงกิจการ ภายในของประเทศไทย

- การที่รัฐต้องไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่นเป็นแนวทางที่สำคัญของกลุ่มประเทศสมาชิกใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) แต่ในทางปฏิบัติไม่มีการยึดถือหลักการดังกล่าวอย่างจริงจัง

- ความว่า “รัฐต้องไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น และไม่ยินยอมให้รัฐหรือผู้ไม่มีสัญชาติไทย ผู้ใดกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทย” ควรบัญญัติไว้ในหมวด หน้าที่ของปวงชนชาวไทยด้วย เนื่องจากความดังกล่าวทำให้ประชาชนทุกคนตระหนักและมีสำนึกในความ เป็นคนไทย และต้องร่วมกันป้องกันมิให้ผู้ใดกระทำการแทรกแซงกิจการภายในของประเทศไทยได้

ประธานกรรมการเสนอให้คงความในร่างมาตรา ๕๑ โดยไม่ต้องเพิ่มความเป็นวรรคสอง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๑ โดยไม่มีการแก้ไข

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมเมื่อพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเรียบร้อยแล้ว จะเริ่มพิจารณา บทเฉพาะกาลต่อเนื่องไป อย่างไรก็ตาม ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมามีการแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติจำนวนมาก หากพิจารณาบทเฉพาะกาลต่อเนื่องอาจเกิดปัญหาได้ ดังนั้น มอบหมายให้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนำร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการได้พิจารณาเสร็จสิ้นทั้งหมดไปปรับปรุง ถ้อยคำในเบื้องต้น และส่งร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอาทิตย์ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ โรงแรมเลควิว รีสอร์ท แอนด์ กอล์ฟคลับ ซะอำ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายภาณุวัฒน์ เถียรขำ

วิทยากรชำนาญการ

นางสาวอัจฉราสวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ธูลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์